

hvad der ligger i Akterne. Gjør man dette og foretager den ſamme juridiſte Overveieſe med Henſyn til denne Sag, ſom jeg tænker en Dommer vilde gjøre, vil jeg erkjende, at jeg meget godt kan forlige mig med den Extrakt, ſom det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds har givet af Akterne, og den Udviſling, han mundtlig har givet. Jeg tror, at iſølge denne Betragtning kommer man viſt ikke videre. Jeg vilde have ſet, og alſaa været nødt til at fremſtille forſkjellige Omſtændigheder noget anderledes, fordi jeg tillægger dem en nogen anden Vægt i den hele Forbindiſe end det ærede Medlem; men Objektiiviteten kan man tilviſe ikke fraſjende den Extrakt, det ærede Medlem har givet. Der er imidlertid en anden Betragtning mulig, og det er den, at man foruden Forhørene maa tage den Erfaring, de Meddeleſer med, ſom man i alt Fald har en moraliſt Overbeviſning om ere rigtige, og da paa Grundlag heraf i Forening med de fremsatte Aktſtykker danne ſig en Mening og dømme ſom et Medlem af en Jury, ſom det er ſagt. Jeg tror, at de ærede Medlemmer, ſom her have udtalt ſig for denne Betragtning, ere fuldt berettigede dertil. Jeg tror ikke, at man kan foreſkrive Thinget, naar det ſkal anvende Grundlovens Beſtemmelſer om at godkjende eller forkaſte et Valg, retlige Regler at dømme efter i ſamme Forſtand ſom dem, man foreſkriver for vore Domſtole. Naar jeg nu har gjennemgaaet dette ſtore Opus af Oplyſninger, ſom foreligger, da tillægger jeg tilviſe dette ſin ſtore Betydning i denne Sag. Jeg forbigaar det ikke og ſiger ikke, at det er noget Underordnet, ſom vi kunne ſtyde tilſide. Vi have ſelv nedſat et Udvalg og ladet det gjennem vor Regjering reſolvire et Forhør om denne Sag, og naar ſaa Forhøret kommer til os, maa vi tilviſe lægge al den Vægt derpaa, ſom det i Sandhed fortjener. Naar jeg nu alſaa gjennemgaaer diſe Aktſtykker og holder mig dertil, vil jeg ſige, og det ſagde jeg ſtrag til mig ſelv: Saa er denne Flertallets Indſtilling et efter min Formening korrekt Udtryk for det, der er kommet frem igjennem Forhørene angaaende Slagſevalget. Naar jeg ikke gjennem flere Aar ogſaa paa anden Maade havde havt noget ſtørre Kjendſkab til Forholdene der i Kredſen, vilde jeg ikke have været i Tvivl om, at man ubetinget burde blive ſtaaende derved. Men jeg har efter mit Kjendſkab til diſe Forhold ogſaa andre Bidrag til Bedømmelſen af Stillingen, og derfor ſtod jeg perſonlig nærmest ved en ren Forkaſtelse. Jeg veed nok, at det kan have ſin Banſſelighed at forhindre en Gjentagelſe af Sligt; hvis man tror, at en Forkaſtelse vilde være et Uni-verſal-middel mod det Onde, man her taler om, tager man mærkelig fejl. Det er mere en akut Tilfredsſtillelſe af en Tilbøielighed eller Overbeviſning i Diebliffet; men det er dermed ikke ſagt, at det er det rette Mittel. Naar jeg nu des-

uagtet er gaaet med til Flertallets Indſtilling, ſkal jeg ſige, at dertil er jeg kommen af to Grunde, hvori jeg netop er uenig med forſkjellige Talere her i Salen. Jeg har ſet, at man dels i Extrakten, dels i Udtalelſer her har lagt Vægt paa en Række af Ting til Præjudice for Valgets Godtjendelſe, ſom jeg perſonlig ikke lægger den ringeſte Vægt paa med Henſyn til Afgjørelſen af Valget. Der er en Række af ſaadanne Ting, hvorom jeg vil ſige: Jeg gad overhovedet viſt, om Nogen af os vilde være valgt, hvis man ſkulde have taget den Slags Enkeltheder med ved Spørgſmaalet om Valgets Godtjendelſe. Kunne vi ſvare for, hvad vore Vælgere i Spøgg eller Moor tale med hinanden om paa Værtshuſe eller ved andre Leiligheder? Kunne vi negte Nogen Ret til at ſende Bud omkring i Valgkredſen — og betale for det — med Breve til Denne eller Sin, eller kunne vi negte nogen af vore Venner eller af vore Modſtandere at ſkrive Bladartikler? Hvad vedkommer det Godtjendelſen eller Forkaſtelsen af Valget? Jeg ſiger dernæſt, hvorledes kan man beſtride Nogens Ret til at gaa fra Hus til Hus og ſige: Naar Du ikke ſtemmer paa den eller den Mand, ſaa ſker den eller den Ulykke for Land og Folk. Jeg ſiger, mine Herrer, at, naar man lægger Vægt paa alle den Slags Ting, ſaa lægger man den almindelige Valgret i Spændetørpe. Jeg ſiger dette i Frihedens og Fredens Navn, og naar jeg ſagde det Modſatte, ſaa vilde det være i Dødhedens og Dvaſthedens Navn, thi Friheden kan ikke trives, naar vi i ſaadanne Forhold ſtulle leve efter faſte Regler; den maa boltre ſig ved Balgene. Men, ſiger man, de Rige ville øde den almindelige Valgret op. Jeg tror, at, naar de ville øde den almindelige Valgret op, ſaa komme de til at øde — dette ſiger jeg til de Herrer, ſom kjende dette Udtryk — den danſke Folkeand op. Den danſke Folkeand udtaler ſig gjennem den danſke Mand, der er Vælger, og den ſaar de Rige ikke ſaa let Bugt med. I den Henſeende er jeg meget uenig med de ſkriftlige og mundtlige Udtalelſer, ſom ere fremkomne. Jeg vil hellere taale Udſteiſer af den almindelige Valgret, end jeg vil taale at ſe den ſidde i Kaffe-lovns-krogen med en Bønnebog i Haanden, uden at turde røre ſig. Vi have jo aldrig hørt, at man nogetſteds har indført den almindelige Valgret under Forudsætning af, at Alt ſkulde gaa ſom efter en Snor, at man nok maatte tale til hinanden, men i en „vis Form“, at Ingen maatte bruge perſonlige eller ſværke Ord, og at Ingen maatte ſkrive Noget, ſom maatte nok generede os, men dog deres egne Venner allermeſt. Jeg ſiger: Lad dem ſkrive! Jeg har ſet Spireartikler, ſom have været det allerbedſte Mittel for mig i min Valgagitation. Man har læſt dem op og ſagt: Er det Noget at bruge imod os? Jeg ſiger, det er ganſke fortræffelige Artikler; dem kunne vi bruge; og naar